

Robert Vannoy, Foundation of Prophecy, Wykład 4

Terminy używane w odniesieniu do proroków, ciąg dalszy

mi. *Nabi* - prorok

Właśnie rozmawialiśmy tutaj o związku między prorocstwem, czyli przesłaniem proroków, a terminem *nabi*, oznaczającym „proroka”. Mówię tylko, że te dwie sprawy są ze sobą bardzo blisko powiązane. Słowa proroka, prorocstwo, są naprawdę słowami Boga i mogą, ale nie muszą, przewidywać. Innymi słowy, prorocstwo jest słowem od Boga, które dobrze pasuje do tytułu *nabi*. Jak wskazywały niektóre z tych cytatów, w przypadku greckich *proroków* tak naprawdę mówi się w imieniu Boga. To nie tyle istota ludzkich słów; nie tyle przepowiadanie, co przepowiadanie. To przepowiadanie może zawierać kilka przepowiedni, ale przepowiednia nie jest istotą tego, czym jest prorocstwo.

F. Roeh - Widzący

Przejdźmy do innego terminu, którym jest *ro'eh*. To naprawdę imiesłowowa forma *ra'ah*, widzieć. Zostało przetłumaczone jako „widzący”. Teraz, gdy tylko dojdiesz do tego terminu i spojrzysz na literaturę na ten temat, przekonasz się, że są tacy, którzy próbują argumentować, że *nabi* i *ro'eh* byli pierwotnie dwoma różnymi typami ludzi. Innymi słowy, można było odróżnić *ro'eh* od *nabi* i dopiero później te dwa słowa stały się bardziej synonimiczne.

1. Mahu i Baru z Mezopotamii

Jeden uczony, jego nazwisko nie jest aż tak ważne, ale dam ci je, Alfred Haldar, argumentował, że w niektórych językach mezopotamskich określających „proroków” można znaleźć tę samą różnicę, co w Starym Testamencie. W Mezopotamii są ludzie, którzy nazywają się *Mahu* i *Baru*. Haldar argumentował, że *Mahu* to to samo co hebrajskie *nabi*, a *Baru* to to samo co hebrajskie *ro'eh*. Więc ma te dwa oznaczenia w akadyjskich tekstach Mezopotamii i powiedział, że odpowiednik w Izraelu jest między *Mahu* i *nabi* oraz *Baru* i *ro'eh*. W Mezopotamii *Mahu* i *Baru* byli podobni w tym, że obaj mieli za zadanie rozeznąć, jaka jest wola Boża, a następnie przekazać ją innym ludziom. Ale istniała istotna różnica między *Mahu* i *Baru*. *Mahu* otrzymał wiadomość

bezpośrednio od bogów i zrobił to w stanie ekstazy . Więc *Mahu* był ekstatyczny i kiedy jest w tym ekstatycznym stanie, otrzymuje wiadomość od bóstwa, którą następnie przekazuje innym. Robi to, gdy wciąż jest w ekstatycznym nastroju.

Baru był jednak inny . Baru otrzymali wiadomość pośrednio za pomocą środków zewnętrznych . Innymi słowy, *Baru* był kimś, kto czytał znaki astrologiczne lub odczytywał różnego rodzaju wróżby. Jednym ze sposobów, w jaki *Baru* określali wolę Pana, było badanie wątroby zwierząt ofiarnych i przyjrzenie się konfiguracjom wątroby. Różne konfiguracje wątrobek mają różne znaczenia i w ten sposób ustalał wolę Bożą lub wylewał oliwę na wodę i obserwował, jaki wzór się rozwinął i coś z tego odczytywał lub rzucał losy – różne zewnętrzne środki ustalania woli Bóg.

2. Zewnętrzne środki określania woli Bożej

Teraz to, co Halдар próbuje zrobić, to powiedzieć, że tak jak Mezopotamia miała swoich ekstatyków i swoich kapłanów *Baru* , tak samo w Izraelu można znaleźć tę samą różnicę między *nabi* i *ro'eh* . Nabi był ekstatą, który otrzymał tę wiadomość bezpośrednio od bóstwa . Ro'eh był kimś , kto otrzymywał informacje z zewnątrz, a następnie przekazywał je innym. To ciekawa teoria. Problem polega na tym, że jeśli spojrzysz na dane biblijne, staje się całkiem jasne, że dane biblijne nie pasują do wzorca. Tutaj masz wzorzec z innego miejsca, który jest narzucony na Pismo Święte, a specyfika danych biblijnych jest zmuszana do już z góry przyjętego wzoru. Na przykład Samuel jest nazwany „widzącym” 1 Samuela 9:11, ale nie działał za pomocą zewnętrznych środków, aby określić wolę Bożą.

A teraz pozwólcie, że powiem coś więcej na temat określania woli Bożej za pomocą zewnętrznych środków, zanim przejdziemy dalej. To nie jest całkowicie wykluczone z Biblii. Pamiętaj, że arcykapłan miał w swojej szacie Urim i Tummim i mógł określić wolę Bożą za pomocą Urim i Tummim. Kiedy dojdiesz do czasów Dawida i po tym, jak Saul zgładził kapłanów w Nob, Abiatar uciekł i przyniósł efod Dawidowi, aw kilku następnych rozdziałach widzisz Dawida mówiącego: „Przynies mi efod”, a potem zadaje pytania Pana. „Pójdę w to miejsce czy nie?” A Pan powiedział : „Tak, idź”. „Czy zwyciężę?” A Pan powiedział: „Tak, będziesz” albo „Nie, nie

będziesz”. Wykorzystano środki zewnętrzne w uzasadniony sposób poprzez materiał biblijny. Jednak osoba, która może użyć zewnętrznych środków, nigdy nie jest nazywana *ro'eh*. Abiatar, który sprawował opiekę, można powiedzieć, nad Urim i Tummim, był kapłanem; nie był *ro'eh*. Więc nie pasuje do kategorii.

Masz odniesienia do osób, które wykorzystały zjawiska zewnętrzne do określenia woli Boga. Ale interesujące jest to, że nigdy nie nazywa się ich „widzącymi”. Nigdy nie są określani terminem *ro'eh*. Nazywa się ich wróżbitami, magikami, wróżbitami lub czarownikami. Jeśli spojrzysz na Księgę Powtórzonego Prawa 18:10, w tym fragmencie, który opisuje, kim ma być prorok i jak Bóg będzie przemawiał przez proroka, przeczytasz tam: „Niech się nie znajdzie wśród was nikt, kto składa w ofierze swego syna lub córkę w ogień, który uprawia wróżbiarstwo lub czary, interpretuje wróżby, zajmuje się czarami lub rzuca zaklęcia, który jest medium, spirytystą, który konsultuje się ze zmarłymi. Każdy, kto czyni te rzeczy, jest obrzydliwy dla Pana”. Pan potępia dokładnie to, co ci kapłani *Baru* robili w Mezopotamii, patrząc na wróżby z wątrób, zjawisk astrologicznych czy czegokolwiek innego. To było coś, co było zabronione Izraelitom.

3) 1 Sam. 9:9

Jest werset, który moim zdaniem jest pouczający, chociaż jest to również werset, który rodzi wiele pytań. Ale 1 Samuela 9:9 jest pouczający w odniesieniu do kwestii związku między użyciem *ro'eh* i *nabi* w Starym Testamencie. Czytamy w nim: „Dawniej w Izraelu człowiek, który szedł zapytać Boga, mówił: „Chodź, pójdźmy do widzącego, *ro'e*”, ponieważ dzisiejszy prorok był nazywany widzącym”. „*Nabi*, dzisiejszy prorok, był nazywany *ro'eh*, jasnowidzem”. Ten werset, jeśli spojrzycie na NIV, zobaczycie, że jest w nawiasach. To stwierdzenie w nawiasie, które jest wstawiane po wersecie 8. Jeśli spojrzysz na szerszy kontekst, myślę, że doszedłbyś do wniosku, że lepiej pasuje to po wersecie 11 niż po wersecie 8. Widzisz, to jest miejsce, gdzie Saul poluje na swojego ojca zagubione bydło i nie może ich znaleźć. Jego sługa mówi: „Jest widzący, dlaczego nie pójdziemy i go nie zapytamy?” Mówi o tym w wersecie 8. Sługa powiedział: „Spójrz, mam ćwierć sykla srebra. Dam go mężowi Bożemu, aby nam powiedział, którą drogą

mamy iść”. Zostaw na razie werset 9. „Dobrze” — powiedział Saul do swego sługi. Ale nadal nie mogli znaleźć osłów, więc wyruszyli do miasta, w którym przebywał mąż Boży. Gdy szli pod górę do miasta, spotkali dziewczyny wychodzące zaczerpnąć wody. Zapytali ich: „Czy widzący jest tutaj?”. Wtedy używacie słowa *ro'eh* . „Czy widzący jest tutaj?” A więc, widzicie, werset 9, jeśli umieścicie to tam po wersecie 11: „Dawniej w Izraelu, jeśli człowiek szedł zapytać Boga, mówił: „Chodź, pójdźmy do widzącego”, ponieważ prorok ten dzień nazywano widzącym”. To, co wielu ludzi uważa za werset 9, nie było częścią oryginalnego tekstu. Była to glosa wyjaśniająca prawdopodobnie na marginesie tekstu. W pewnym momencie w procesie transmisji zostało to umieszczone w tekście, ale umieścili je w niewłaściwym miejscu. Powinien był zostać umieszczony po wersecie 11, aby wyjaśnić, kim jest widzący, a nie po wersecie 8, gdzie tak naprawdę nie pasuje tak dobrze. Myślę, że rozsądne jest stwierdzenie, że prawdopodobnie jest to objaśniająca glosa, a nie część oryginalnego tekstu. Ale ważną rzeczą, o której nam mówi, jest to, że nie ma zasadniczej różnicy między prorokiem a widzącym. To kwestia użycia języka. „Dzisiejszego proroka nazywano widzącym”. Słowo „widzący” jest starsze niż „prorok”, aw późniejszych czasach słowo *nabi* lub „prorok” było bardziej powszechnym terminem, a słowo „widzący” stało się raczej archaicznym językiem, potrzebne było wyjaśnienie, aby nie było zamieszania .

Myślę, że prawdopodobnie o to tu chodzi, ale jeśli się nad tym zastanowić i umieścić w szerszym kontekście biblijnym, rodzi się kilka innych pytań. Kiedy datujemy tę uwagę? To pytanie staje się dość istotne, ponieważ długo po Samuelu prorocy nadal byli nazywani widzącymi. Znajdziesz to na przykład u Izajasza, użycie słowa „widzący”. Zaskakujące jest również to, że termin *nabi* był używany na długo przed czasami Samuela. Abraham został nazwany *nabi* w Genesis 20, werset 7. A *nabi* jest użyte w Księdze Liczb, jest użyte w Powtórzonego Prawa, jest użyte w Sędziach. W rzeczywistości sam Samuel jest nazwany *nabi* w 1 Samuela 3:20. Powstaje więc pytanie, jeśli słowo „prorok” było używane przed czasami Samuela, jak można powiedzieć, że to, co później nazwano prorokiem, w czasach Samuela było nazywane widzącym? Niektórzy ludzie mogą powiedzieć: „Oto wyraźny dowód na to, że wszystkie teksty Starego

Testamentu, w których użyto słowa „prorok”, są datowane długo po czasach Samuela”. Czy to słuszny wniosek?

Przejdźmy do tekstu hebrajskiego. Hebrajski brzmi: „Albowiem dzisiejszy prorok był nazwany dawniej widzącym”. Teraz tłumaczenie tego jest trochę trudne. Zwróć uwagę, co robi NIV — wyrażenie „ponieważ dzisiejszy prorok” traktuje je jako rodzaj konstrukt: dzisiejszy prorok. „Kiedyś nazywano go jasnowidzem”. King James i NASB powtarzają czasownik. „Albowiem ten, którego teraz nazywa się prorokiem albo prorokiem dnia dzisiejszego, dawniej był nazywany widzącym”. Masz tylko jeden czasownik w Pismach Hebrajskich. NASB mówi: „nazywa się teraz *nabi*. ”

Teraz, jeśli przejdziesz do tłumaczenia Septuaginty 1 Samuela 9:11, znajdziesz tam inną ideę, ponieważ masz tam: „Dla ludu przed czasem zwanego prorokiem, widzącym”. Widzisz, jak mówisz. Skąd pochodzi to greckie *ha laos* [lud]? „Lud” dawniej nazywał proroka widzącym. Wróćmy więc do hebrajskiego *ha'yom* . Co tłumaczenie Septuaginty zakłada z hebrajskiego, zamiast *ha'yom* [dzisiaj] , miałbyś *ha'am* [lud] . Widzisz, jak łatwo można to pomylić? W „*yom* ” po prostu zamień „*ayin* ” na „*waw*”. Myślę, że Septuaginta prawdopodobnie rzuca właściwe światło na to, co się tutaj dzieje. Różnica między odczytaniem Septuaginty a tekstem masoreckim polega na tym, że Septuaginta wskazuje, że *ro'eh* było bardziej popularnym określeniem ludu. Podczas gdy *nabi* było bardziej technicznym lub oficjalnym słowem oznaczającym proroka. Ludzie dawniej nazywani prorokiem, widzącym. Jeśli tak jest, słowo „*ro'eh* ” mogło być używane w późniejszych czasach, a termin „prorok” mógł być używany wcześniej, tak jak to faktycznie stwierdzamy. I nie ma zasadniczej różnicy między nimi. Jest to rozróżnienie między bardziej technicznym i bardziej popularnym użyciem, a nie absolutne zróżnicowanie semantyczne. Tak więc prorocy byli widzącymi. Zostali stworzeni przez Boga, aby zobaczyć, co powinni głosić innym. Więc chociaż słowa „*nabi* ” i „*ro'eh* ” są używane, myślę, że możemy powiedzieć, że mówią o tej samej funkcji. Ludzie nazywali proroka dawniej widzącym.

Teraz, jeśli zamierzasz dokonać rozróżnienia między nimi, myślę, że do tego stopnia jest to uzasadnione. Powiedzieć, że *nabi* pokazuje nam osobę, która jest, można

powiedzieć, zwrócona w stronę ludzi, aby głosić Boże przesłanie, tak aby nacisk kładziony był na to, co otrzymał od Boga. *Ro'eh* przedstawia osobę zwróconą do Boga. Innymi słowy, w *nabi* nacisk kładziony jest bardziej na głoszenie, w *ro'eh* nacisk kładziony jest bardziej na otrzymanie przesłania, zobaczenie przesłania. Można więc powiedzieć, że *nabi* kładzie większy nacisk na aktywną funkcję głoszenia, podczas gdy *ro'eh* kładzie większy nacisk na bierną funkcję odbierania wiadomości. Ale nie ma istotnej różnicy między prorokiem a widzącym.

Pytanie ucznia: „W jaki sposób widzący, ci, których prosi król, aby przyszli i przeczytali napis na ścianie lub cokolwiek innego, mogliby interpretować sny i tym podobne rzeczy, jak mogą się nie pomylić?” Cóż, myślę, że to, do czego zmierzasz, jest pytaniem, jak odróżnić tych dwóch zwanych „prorokami” lub nie. Czy to to? Myślę, że jeśli znacie ludzi – jeśli ludzie wzywają, no wiecie, Izajasza, Obadiasza czy coś takiego, a oni po prostu używają słowa „widzący”, to jak mogliby odróżnić prawdziwych proroków od kogoś innego, kogo oni wezwać wizjonera? Tak, w rzeczywistości, jeśli spojrzysz na Izajasza 6:1, gdzie Izajasz mówi: „W roku śmierci króla Ozjasza ujrzałem Pana”. Masz formę werbalną, *ra'ah*. Tak więc Izajasz miał wizję Boga. Widział Pana. Słusznie można go nazwać *nabi*. Myślę, że ten termin *ra'ah/ro'eh* kładzie nacisk na wizjonerski sposób otrzymywania przesłania. Podczas gdy termin *nabi* kładzie większy nacisk na głoszenie przesłania innym. Ale *ro'eh* i *nabi* to to samo. To po prostu inne oznaczenie. Wydaje się, że ludzie preferują używanie terminu *ro'eh* wcześniej, a *nabi* później. Jest to bardziej popularna niż techniczna etykieta dla osób pełniących tę funkcję. Ale nie ma biblijnego powodu, aby widzieć jakiegokolwiek rozróżnienie.

4) Amosa 1:1 Spójrzmy na Amosa 1:1. Szukałem *ro'eh*, ale to czasownik zamiast rzeczownika. „Słowa Amosa, jednego z pasterzy Tekoa. To, co widział w Izraelu dwa lata przed trzęsieniem ziemi”. Jeśli to są słowa Amosa, to w sposobie, w jaki mówimy, można by się spodziewać, że następujące zdanie będzie brzmiało: „Słowa Amosa, jednego z pasterzy Tekoa. Co usłyszał o Izraelu dwa lata przed potopem”. Nie mówi, że mówi „to, co widział”. Nacisk kładziony jest na ten wizjonerski rodzaj recepcji.

Czasownik tutaj to *haza* . Jest to następne słowo, na które patrzymy, czyli „on zobaczył”. To jest to samo. Oznacza „widzieć” lub „patrzeć”. Myślę, że ważną rzeczą jest tutaj próba oddzielenia nabi od *ro'eh* , ponieważ tekst biblijny nie podaje dwóch różnych rodzajów jednostek, są one tym samym.

Pytanie ucznia : „Więc ktoś, kto tylko pracował dla króla, nie był uważany za proroka, ale był wróżbitą lub kimś, kto przepowiadał przyszłość, czy też nazywano go jasnowidzem?” Nie, nazywano by ich wróżbitami, wróżbitami lub zwiastunami wróżb. Istniały inne określenia dla tego rodzaju osób.

G. Hozeh

Przejdźmy do *hozeh* . Nie powiem wiele o *haza* . Pochodzi od czasownika *haza* , podobnie jak *ro'eh* pochodzi od czasownika *ra'ah* . *Haza* oznacza „patrzeć na” lub „patrzeć”. To naprawdę synonim *ro'eh* , jest używane w ten sam sposób. Podobnie jak w przypadku *ro'eh* , wydaje się, że nacisk kładziony jest na otrzymanie objawienia od Boga. Więc jeśli spojrzysz na Izajasza 1:1, „Widzenie dotyczące Judy i Jerozolimy, które ujrzał Izajasz, syn Amosa, za panowania Ozjasza, Jotama, Achaza i Ezechiasza, królów judzkich”. Wizja to *hazon* . Jest to rzeczownik wywodzący się od czasownika *haza* . Wizja, którą ujrzał Izajasz, to jest *hazon* . Tak więc Izajasza można nazwać *hozeh* , jak również *nabi* lub *ro'eh* . Chodzi mi o to, że wszystkie te terminy są używane zamiennie.

3. Pochodzenie proroctwa w Izraelu

Przejdźmy do trójki. „Pochodzenie proroctwa w Izraelu”. Zauważasz trzy podpunkty. A. brzmi: „Domniemane analogie do proroctwa Izraela w innych narodach”. B. to „wewnętrzne izraelskie wyjaśnienia pochodzenia proroctwa”, a C. to „to, co myślę, jest biblijnym wyjaśnieniem proroctwa”. Po pierwsze, chcemy spędzić więcej czasu na A niż na B i C.

A. Rzekome analogie do Izraela Proroctwo w Izraelu

A. brzmi: „Domniemane analogie do proroctwa Izraela w innych narodach”. W literaturze można znaleźć twierdzenie, że analogie można znaleźć w proroctwach w Izraelu wśród innych ludów i narodów starożytnego Bliskiego Wschodu. Następnie

zwykle uczeni próbują wyjaśnić zjawisko proroctwa w Izraelu jako pochodną tych zjawisk poza Izraelem, tak że pochodzenie izraelskich proroków jest przypisywane lub wyjaśniane przez analogiczne zjawiska występujące poza Izraelem.

Formalne podobieństwa

A teraz kilka uwag na ten temat. Myślę, że od samego początku musimy być uczciwi, klarowni i otwarci i powiedzieć, że nie możemy zaprzeczyć, że możemy natknąć się na coś, co nazwałbym „formalnymi podobieństwami” między tym, co znajdujemy w Izraelu, a zjawiskami proroctwa gdzie indziej. W rzeczywistości, gdy się nad tym zastanowić, istnieje wiele zwyczajów, instytucji religijnych i praktyk w Izraelu, które mają formalne analogie między innymi narodami. Ale nie jestem pewien, czy powiedzieć, że to dużo mówi. Nawet jeśli istnieją podobieństwa formalne, pytanie brzmi: czy daje to podstawę do twierdzenia, że istnieje jakiś wewnętrzny związek lub związek między tym, co znajdujemy w Izraelu i w otaczających go narodach? Wydaje mi się, że w świetle tego, co już powiedzieliśmy o charakterze funkcji prorockiej w Izraelu, wydaje mi się, że jeśli są to ludzie wybrani przez Boga, przez których przekaże swoje słowo swemu ludowi, wkładając je w ich usta, aby mówić o jakimkolwiek nierozzerwalnym związku między tym, co dzieje się w Izraelu, a tym, co możemy znaleźć wśród innych ludów, musiałoby być czymś wysoce wątpliwym. Wydaje mi się, że mówienie o pochodzeniu jest czymś, co byłoby wykluczone na podstawie Pisma proroczego. Ale powiedziawszy to, jest również bardzo jasne, że Bóg przemawia do ludzi, w tym do swojego ludu Izraela w okresie Starego Testamentu, w kontekście kultury, instytucji, form myślowych ludzi, do których przemawia. Kiedy spojrzysz na Stary Testament, znajdziesz w nim wiele zjawisk, dla których można znaleźć formalne analogie poza Izraelem. Stary Testament jest pełen przepisów dotyczących składania ofiar. Inne starożytne ludy składały ofiary w swoich praktykach religijnych. Znakiem przymierza w Starym Testamencie było obrzezanie. Inni starożytni ludzie praktykowali obrzezanie. Obrzezanie nabrało bardzo szczególnego znaczenia w kontekście Starego Testamentu, ale nie było czymś nieznanym w starożytnym świecie.

Pomyślcie o całym pojęciu przymierza, które wydaje się dość wyraźnie ukształtowane na pojęciu traktatu, który rządził stosunkami międzynarodowymi, tymi hetyckimi formami traktatów. Biblijna forma przymierza jest ukształtowana wokół hetyckiej formy traktatu. Bóg bierze narzędzie ludzkich stosunków prawnych i używa go do ustrukturyzowania relacji, które ustanawia między sobą a swoim ludem, to jest wielka rzecz.

Po prostu weź ideę królestwa. W pewnym momencie Izrael nie był zadowolony z Boga jako swojego króla; chcieli człowieczego króla, takiego jak okoliczne narody. Pan powiedział Samuelowi: „Daj im króla”. Izrael miał więc króla takiego, jak okoliczne narody. Jednak wraz z zastrzeżeniem, kiedy Bóg powiedział Samuelowi, aby dał im króla, Samuel opisał sposób sprawowania władzy królewskiej. W 1 Samuela 10:25 rola i funkcja króla Izraela była zupełnie inna niż w otaczających go narodach. Więc mieliście podobieństwo i różnicę. Izrael miał króla, ale nie był to król, który funkcjonował w taki sam sposób, jak królowie spoza Izraela.

Izrael miał kapłana. Inne starożytne ludy miały kapłanów. Dlaczego więc Izrael nie miałby mieć proroka, skoro inne starożytne ludy miały proroków, ale jakie są zasadnicze różnice między nimi? Sposób, w jaki prorok funkcjonował w Izraelu i sposób, w jaki prorok funkcjonował poza Izraelem, był inny. Więc jeśli poza Izraelem można znaleźć formalną, mowę formalną analogię do tego, co można znaleźć w Izraelu w odniesieniu do funkcji proroczej, nie sędzę, żeby to w jakikolwiek sposób umniejszało wyjątkowość izraelskich proroków. Tak, inni ludzie mieli proroków, ale w Izraelu jest coś innego. Najbardziej istotną cechą proroctwa w Izraelu jest to, że w Izraelu prorok nie mówi o swoich ideach, nie podaje własnych słów. Przekazuje orędzie przekazane mu bezpośrednio przez jedyne prawdziwego Boga. Więc kiedy zadajesz pytanie o analogie do proroctwa poza Izraelem z tym, co znajdujesz w Izraelu, myślę, że musisz o tym pamiętać.

Ale nawet powiedziawszy to, myślę, że następne pytanie brzmi: „jaki jest dowód na jakąkolwiek formalną analogię do proroctwa poza Izraelem, jeśli nie jest to w swej istocie ta nieodłączna cecha, w której Bóg umieszcza swoje słowa w usta tych osób?”

Jakie formalne dowody znajdujemy w starożytnym świecie na to zjawisko proroctwa? Zauważ w swoim zarysie, że mam analogie mezopotamskie, analogie egipskie, analogie kananejskie i wniosek

1) Mezopotamskie analogie

Pierwsza to analogie mezopotamskie. Najważniejszym tekstem pozabiblijnym dla mezopotamskich analogii są teksty znalezione w miejscu zwanym Mari, które znajduje się w pobliżu Babilonu w górnej Mezopotamii. Było to dobrze prosperujące miasto przed czasami Hammurabiego. Hammurabi żył około 1700 roku pne, więc jest dość wcześnie. Władcą tam w czasie tuż przed zdobyciem go przez Hammurabiego był władca znany jako Zimri Lim. W archiwum wykopalisk Mari znaleziono około 5000 tabliczek z pismem klinowym. Wśród nich niektórzy znajdują ślady tego, co nazywają proroctwem w Mezopotamii. Jeśli spojrzysz na literę A na tej ulotce, pierwszy tekst pod literami akadyjskimi, zauważysz nagłówek „Boskie Objawienie”. Ten materiał pochodzi z *starożytnych tekstów Bliskiego Wschodu Pritcharda*, zwykle w skrócie ANET. Jest to standardowe tłumaczenie na język angielski tekstów pozabiblijnych ze starożytnego Bliskiego Wschodu pod redakcją Jamesa Pritcharda, opublikowane przez Princeton University Press.

a) List Itozastu do Zimri Lima z Mari

Pierwszym tekstem jest list Itozastu do Zimri Lima, który był królem Mari. Pozwolę sobie przeczytać tekst i skomentować go. Brzmi ono: „Porozmawiaj z moim Panem. Tak więc Itozastu, twój sługa. W dniu, w którym wysłałem tę tabliczkę memu panu, Malackowi Dagonowi, przyszedł człowiek z Sotga i przemówił do mnie w ten sposób: „We śnie miałem wyruszyć w towarzystwie innego człowieka z fortecy Sigaricone. w górnej dzielnicy Mari. Po drodze wszedłem do Turka i zaraz po wejściu wszedłem do świątyni Dagona i pokłoniłem się. Kiedy leżałem na pokłonie, Dagon otworzył usta i przemówił do mnie tymi słowami: Czy królowie Ammonitów i ich wojska zawarli pokój z wojskami Zimri Lima? Powiedziałem: „Oni nie zawarli pokoju”. Tuż przed moim wyjściem przemówił do mnie w następujący sposób: „Dlaczego posłańcy Zimri Lima nie są przy mnie stale i dlaczego nie składa przede mną pełnego

raportu? Gdyby tak się stało, już dawno wydałbym królów Ammonitów pod władzę Zimri Lima. A teraz idź, posyłam cię. W ten sposób przemówisz do Zimri Lima, mówiąc: „Wyślij mi swoich posłańców. Złóż przede mną swój pełny raport, a wtedy każę upiec królów Ammonitów na kiju rybackim i położę ich przed tobą. ”” To koniec cytatu. „Oto, co ten człowiek zobaczył we śnie, a potem mi opowiedział. Niniejszym piszę do mojego pana. Mój pan powinien się tym zająć. Co więcej, jeśli mój pan sobie tego życzy, mój pan złoży pełny raport przed Dagonem, a posłańcy mojego pana będą stale w drodze do Dagona. Człowiek, który opowiedział mi ten sen, miał złożyć ofiarę Dagonowi. I dlatego go nie wysłałem. Ponadto, ponieważ ten człowiek był godny zaufania, nie zabrałem ani jednego włosa ani frędzli z jego szaty”.

Itorastu mówi, że w dniu, w którym napisał ten list, był pewien mężczyzna z Shotga, mężczyzna o imieniu Malack Dagon, który przyszedł do niego z wiadomością. Malack Dagon mówi, że śnił we śnie, zamiast iść w towarzystwie innego mężczyzny. We śnie on i ta druga osoba udali się do Turka, miejsca w pobliżu Mari, do świątyni bóstwa o imieniu Dagon, prawdopodobnie tego samego, co Dagon wspomniany w Starym Testamencie jako bóg Filistynów. Ale list mówi, że kiedy Malack Dagon wszedł do świątyni, we śnie bóg zadał mu pytanie: „Czy królowie Ammonitów zawarli pokój z siłami Zimri Lima?” Prawdopodobnie dochodziło do potyczek między żołnierzami Zimri Lima a ludem zwanym Ammonitami. Kiedy Malack Dagon udziela negatywnej odpowiedzi, bóg mówi: „Dlaczego posłańcy Zimri Lima nie są stale przy mnie? Dlaczego nie dają mi pełnego raportu? Gdyby to zrobili, wydałbym tych ludzi, Ammonitów, w moc Zimri Lima”. A potem mówi: „Teraz idź, posyłam cię, w ten sposób przemówisz do Zimri Lima, mówiąc: „Wyślij mi swoich posłańców. Złóż przede mną swój pełny raport, a ja każę upiec tych Ammonitów na wędce”.

Więc po tym, jak Itorastu mówi Zimri Limowi, co ten Malack Dagon widział we śnie, radzi mu, aby postępował zgodnie z instrukcjami Dagona. Teraz niektórzy widzą w Malacku Dagonie analogię z prorokami Izraela i ustawiają to w ten sposób: Malack Dagon przekazuje wiadomość od bóstwa, której Zimri Lim miał być posłuszny, a prorocy Izraela często przekazywali wiadomość od bóstwa Jahwe królowi, któremu miał być

posłuszny. Jednak w tym momencie wróćmy do tego później, ale w tym momencie myślę, że warto zauważyć, że Malack Dagon nie robi tego bezpośrednio. Malack Dagon przekazuje wiadomość I torastu, a I torastu przekazuje ją królowi za pomocą listu, tabliczki, zapisuje i przesyła mu. Są więc pewne podobieństwa, jak i różnice.

b) List Kidri Dagona do Zimri Lima z Mari

Przejdźmy do tekstu B., który jest listem Kidri Dagona do Zimri Lima. To krótki tekst. Brzmi on: „Ponadto w dniu, w którym wysłałem tę tabliczkę do mojego pana, przyszedł ekstatyczny Dagon i zwrócił się do mnie w następujący sposób”. To słowo *Mahu* oznacza ekstazę. To ekstaza Dagona. Tłumaczenie „ekstatyczny” opiera się na etymologii i powszechnym użyciu, ale materiał Mari nie daje żadnych dowodów na nadzwyczajny stan psychiczny. „Ten ekstatyczny Dagon przyszedł i zwrócił się do mnie w następujący sposób: 'Bóg posłał mnie, abym pośpieszył prosto do króla, aby złożyć ofiary pogrzebowe za cień Yadu Lim'. Tak mi powiedział ekstatyk. Napisałem więc memu panu, aby mój pan czynił, co mu się podoba”. Teraz Kidri Dagon wysłał ten list do Zimri Lima. Był namiestnikiem miejscowości w pobliżu Mari. I mówi, że ta ekstaza przyszła do niego z tą wiadomością: „Napisz królowi, że mają złożyć ofiary pogrzebowe za cień Yadu Lim”. Yadu Lim był ojcem Zimri Lima, a więc ojcem króla. Wygląda na to, że Zimri Limowi nie udało się złożyć ofiar duchowi zmarłego ojca. Więc Kidri Dagon otrzymuje tę wiadomość od ekstazy i przekazuje ją królowi. Zauważyłeś, że w ostatniej linijce radzi królowi: „Powinieneś to zrobić”. Ale potem kwalifikuje się: „Niech pan mój czyni, co mu się podoba”.

C. Ekstatyczny tekst do Zimri Lima z Mari

C. na twoim zarysie to G. na twoich materiałach informacyjnych. Nie przeczytam tego wszystkiego, ale to zepsuta tabliczka; pośrodku jest przerwa i zdaje się dotyczyć przesłania ekstatycznego powiedzenia, że Zimri Lim miał złożyć ofiarę bóstwu 13 dnia nadchodzącego miesiąca – być może tę samą ofiarę, o której mowa w poprzednim tekście. Zauważysz, jak to się skończy. „Niech mój pan postąpi zgodnie ze swoim zamiarem”.

D. Kolejny list Kidri Dagona

D. twojego konspektu to F. na twoich materiałach informacyjnych. Kolejny list Kidri Dagona z wzmianką o ekstazie. Więc ta ekstaza przyszła tu wcześniej. Ale trudno to zrozumieć. Wydaje się, że przesłanie dotyczy budowy bramy miejskiej. Dokładnie to, co mówi się o bramie, nie jest takie jasne. Niektórzy twierdzą, że podano instrukcje dotyczące budowy bramy. Inni mówią, że to ostrzeżenie, aby go nie budować, ale to ekstaza, która ujawnia wiadomość, która ma zostać przekazana królowi w odniesieniu do bramy miasta.

E. Wnioski dotyczące analogii mezopotamskich

E: „Wnioski dotyczące mezopotamskich analogii”. Tutaj jest lista książek i artykułów. W tej literaturze wielu argumentowało, że istnieją podobieństwa zarówno w formie, jak i treści, między ekstatkami tych tekstów a prorokami Starego Testamentu. Przyjrzyjmy się niektórym z nich. Jeśli chodzi o podobieństwa w formie, argumentuje się, że tak jak prorok w Izraelu otrzymał swoje przesłanie od Pana, Jahwe, tak w Mari ekstatyczny otrzymał swoje przesłanie od Dagona. To wystarczy. To podobieństwo formalne. Po drugie, tak jak prorok w Izraelu przyniósł królowi nieproszone przesłanie z boskim upoważnieniem, tak też w Mari z tą ekstazą posłanie zostało wysłane do króla bez prośby. Król nie prosił o wiadomość. Nie ma z góry ustalonego, czy król będzie chciał usłyszeć orędzie, czy nie. Otrzymał wiadomość, więc kolejna paralela. Po trzecie, tak jak prorok w Izraelu często krytykuje poczynania króla, tak tutaj w Mari z ekstazą panuje krytyka. „Dlaczego nie informowałeś mnie na bieżąco? Dlaczego nie złożyłeś ofiary? Powinieneś mieć.” To są więc podobieństwa formalne: podobieństwa w formie.

A co z podobieństwami w treści? Niektórzy twierdzą, że w tym pierwszym tekście można znaleźć coś porównywalnego do proroctwa o wybawieniu ze Starego Testamentu. Innymi słowy, „gdybyś mnie informował (zobaczysz w 2, 4, 6 liniach dalej), gdyby tak się stało, poszedłbym i przekazał królów i Ammonitów mocy Zimri Lima”. A więc paralela do proroctwa o wyzwoleniu ze Starego Testamentu. Drugie podobieństwo można znaleźć również w tym pierwszym tekście, około 8 wierszy niżej. „Teraz idź, posyłam cię. Tak przemówisz do Zimri Lima”. Podobnie jak w Księdze Jeremiasza 1:7: „Idźcie do każdego, do kogo was poślę, i mówcie, cokolwiek rozkażę”. „Teraz idź,

mów”. Myślę więc, że na tym poziomie można powiedzieć: „Tak, istnieją pewne podobieństwa między materiałem Mari a Starym Testamentem w formie, a nawet niewielkie podobieństwa w treści”. Ale powiedziawszy to, myślę, że bardzo ważne jest, aby zauważyć, że to nie jest zrobione. Istnieją również bardzo istotne różnice. Pozwolę sobie wspomnieć o kilku z nich.

1) Pierwszy tekst, Malack Dagon

Po pierwsze, w tym pierwszym tekście Malack Dagon, który otrzymał tę wiadomość, nie udaje się bezpośrednio do króla. Idzie do jednego z urzędników królewskich; idzie do Itorastu. To Itorastu umieszcza wiadomość na tabliczce i przesyła ją królowi. Można więc powiedzieć, że istnieje pośrednik między prorokiem, który otrzymuje wiadomość, a osobą, która przekazuje ją królowi. Jest tam osoba trzecia. W pozostałych trzech listach ekstaza trafia do Kidri Dagona, który przekazuje wiadomość królowi w formie pisemnej. Innymi słowy, we wszystkich tych tekstach wiadomość dociera do króla pośrednio przez osobę trzecią. Jest zwyczajem, że prorocy Starego Testamentu przekazują swoje przesłanie bezpośrednio królowi. Klasycznym tego przykładem jest Eliasza, który konfrontuje się z Achabem. Po prostu wychodzi i konfrontuje się z nim. Albo Izajasz, który wychodzi i bezpośrednio konfrontuje się z Achazem.

2) Dwie Tablice kończą się Uderzającym Oświadczeniem

Po drugie, dwie tabliczki kończą się dość uderzającym stwierdzeniem. W ulotce jest E. i G. E. kończy się stwierdzeniem: „Niech mój pan uczyni, co mu się podoba”, po przekazaniu wiadomości, a G.: „Niech mój pan będzie zdrowy zgodnie z jego namysłem, który mu się podoba”. Tak więc dwie z tych tabliczek kończyły się takim stwierdzeniem. Tego rodzaju zastrzeżenia umniejszają siłę i autorytet wiadomości. Oto wiadomość, ale rób, co chcesz. To z pewnością odróżnia ją od przesłania proroków Starego Testamentu. Prorocy Starego Testamentu nigdy nie przekazywali poselstwa od Pana z takimi kwalifikacjami.

3) Przesłanie w tekście Mari nie dotyczy rzeczywistości etycznych ani duchowych

Po trzecie, sedno przekazu w tekście maryjskim nie dotyczy rzeczywistości etycznych czy duchowych, a jedynie zewnętrznych obowiązków kultowych. „Złóż tę ofiarę”, „daj mi raport o tym, co się dzieje”. Przesłanie tekstu Mari nie dotyczy realiów etycznych czy duchowych, a jedynie zewnętrzne obowiązki kultowe. To bardzo kontrastuje z przesłaniem proroków Starego Testamentu, których główną troską był moralny i duchowy stan króla i ludu. Chciałbym to trochę rozwinąć, ale mam już nadgodziny, więc muszę przerwać. Ale podejźmy do tego na początku naszej następnej sesji i idźmy dalej.

Przepisywane przez Christę Walsh
Szorstka edycja autorstwa Teda Hildebrandta
Edycja ostateczna: Katie Ells.
Ponownie narracja: Ted Hildebrandt